

LAKIALOITE 113/2009 vp

Laki asuntojen korjaus-, energia- ja terveys- haitta-avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

Sisäilman radon on merkittävä ongelma Suomessa maaperän, rakennustekniikan ja ilmaston vuoksi. Sisäilman radon aiheuttaa Suomessa vuodessa 300 keuhkosityöpäkuolemaa, kun keuhkosityöpiä kaikkiaan on vuodessa 2000. Radon on tupakoinnin jälkeen toiseksi suurin keuhkosityövän aiheuttaja.

Radonpitoisuuden suositukset enimmäisrajaksi sisäilmassa ovat Suomessa 200 bequerelia kuutiometrissä uusissa asunnoissa ja 400 bequerelia vanhoissa asunnoissa. Pohjoismaiset säteilyturvallisuusviranomaiset antoivat yhteisen radonsuosituksensa 15.9.2009. Sen mukaan radonsuosituksen ylärajan alentaminen 100 bequereliin alentaisi keuhkosityöpätapausten määrää Pohjoismaissa 360:llä vuodessa, kun kokonaismäärä nyt on 1 300. Kaksi kolmasosaa radonkuolemista tulee olosuhteista, joissa radonpitoisuus on alle 200 bequerelin rajan, koska tällaisiin radonpitoisuuksiin altistuu niin suuri ihmisjoukko. Suomessa selvitetään mahdollisuuksia alentaa radonpitoisuuden enimmäisrajaa, ja uudeksi rajaksi tulee todennäköisesti 200 bequerelia niin uusissa kuin vanhoissakin asunnoissa. Tämän lisäksi suositellaan, että radonpitoisuus alennettaisiin aina niin alas kuin se kohtuullisin toimenpitein on mahdollista.

Säteilyturvakeskuksen mukaan Suomessa on noin 70 000 asuntoa, joissa sisäilman radonpitoisuus ylittää enimmäisarvon 400 Bq/m^3 ja noin 200 000 asunnossa ylittyy arvo 200 Bq/m^3 . Suurimmat todetut radonpitoisuudet asunnoissa ovat olleet yli $30\,000 \text{ Bq/m}^3$.

Alueilla, joissa maaperän radonpitoisuus on korkea, huomioidaan radontorjunta uudisrakennuksissa nykyisin yleensä hyvin valitsemalla radonturvallinen perustamistapa. Sen sijaan vanhemmissa asuinrakennuksissa ilmenee mittauksen perusteella usein korjaustarvetta.

Sisäilman radon ei haise eikä näy, ja sen mahdollisesti aiheuttamat terveysongelmat syntyvät hitaasti. Siksi radonmittauksia ja -korjauksia ei tehdä niin aktiivisesti kuin pitäisi, vaikka radonkuolemien ehkäisy olisi erittäin kustannustehokasta kansalaisten terveyden parannustyötä. Esimerkiksi 30 korkean radonpitoisuuden asunnon korjaaminen voisi säästää yhden keuhkosityöpäpotilaan vuodessa. Tehokkaan radonkorjauksen hinta on keskimäärin 2 500 euroa, joten seuraavan 50 vuoden aikana säästetyn yhden syöpäkuoleman hinnaksi tulisi alle 100 000 euroa.

Radonhaittojen torjuminen oli nykyistä keskeisemmässä roolissa, kun korjausavustuksia alettiin myöntää 1980-luvulla. Silloin avustuksia radonhaittojen torjumiseen myönnettiin paljon erityisesti taloyhtiöille eikä sosiaalista tarveharkintaa ollut. 1990-luvulla ja 2000-luvulla lainsäädäntö korjausavustusten osalta on muuttunut. Korjausavustukset myönnetään nyt tiukkojen terveydellisten ja sosiaalisten kriteerien mukaan. Lisäksi avustuskohteen korjauskustannusten tulee olla vähintään 7 000 euroa, mikä on jättänyt radontorjunnan käytännössä kokonaan tukien ulkopuolelle.

Radonkorjausten kohdalla nykyisen lainsäädännön (1184/2005) kriteerit eivät ole käytän-

nöllisiä, sillä radon ei aiheuta välittömästi havaittavia ongelmia terveydelle tai rakenteille esimerkiksi home- ja kosteusongelmien tapaan. Ilman yhteiskunnan ohjausvaikutusta moni tarpeellinen radonkorjaus saattaa jäädä tekemättä riippumatta kotitalouden varallisuudesta. Nykyisen lainsäädännön aikana korjausavustuksia radontorjuntaan ei ole myönnetty ja varsin todennäköisesti myös moni tarpeellinen radonkorjaus on jäänyt tekemättä.

Radonturvallisuuden parantaminen mittaamisen, korjaustoiminnan, uusien raja-arvojen mää-

rittelyn ja viestinnän avulla on tärkeää. Lisäksi radonturvallisuuden parantamiseen tarvitaan yhteiskunnallisia toimia, mistä syystä esitämme erillisen radonkorjausavustuksen käyttöönottamista tekemällä asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annettuun lakiin asiaa koskevat lisäykset ja muutokset.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

Laki

asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista 28 päivänä joulukuuta 2005 annetun lain (1184/2005) 8 §:n 3 momentti ja 9 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 9 §:n 1 momentti laissa 1059/2008, sekä:

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 2 §:n 1 momenttiin uusi 7 kohta sekä 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1059/2008, uusi 8 kohta seuraavasti:

1 §

Soveltamisala ja suhde valtionavustuslakiin

Korjausavustus asuntojen radonhaittojen torjumiseen voidaan myöntää asunnon mittauksella todetun radonhaitan perusteella, eikä sen myöntäminen edellytä ruokakunnan taloudellisiin, terveydellisiin tai sosiaalisiin olosuhteisiin perustuvaa tarveharkintaa.

2 §

Avustusten käyttötarkoitukset

Avustuksilla voidaan tukea:

7) asuntojen sisäilman radonpitoisuuden alenemiseksi tehtäviä korjauksia.

6 §

Avustuksen enimmäismäärä

Avustusta voidaan myöntää hankekohtaisen harkinnan perusteella hyväksyttävistä kustannuksista:

8) toteutuneet kulut enintään 2 500 euroon asti, jos avustus myönnetään 2 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaiseen käyttötarkoitukseen.

8 §

Avustuksensaaja

Kunnille, kuntayhtymille sekä yhteisöille, joissa kunnilla on määräysvalta, voidaan myöntää 2 § 1 momentin 4—7 kohdassa tarkoitettuja avustuksia.

9 §

Valtionapuviranomaiset

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus on valtionapuviranomaisena 2 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa avustuksissa. Kunta on valtionapuviranomaisena mainitun momentin 1, 2 ja 5—7 kohdassa tarkoitetuissa avustuksissa. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus on kui-

tenkin valtionapuviranomaisena myös viimeksi mainituissa avustuksissa, jos avustus myönnetään kunnille tai kuntayhtymälle taikka jos tuetaan perusparannuksen suunnittelua kohteissa, joihin on tarkoitus asentaa hissi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2010.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 2009

Merja Kuusisto /sd
Tapani Tölli /kesk